

Vloga vrtcev pri razvoju inovacijskih ekosistemov

mag. Violeta Bulc

Vibacom d.o.o., Slovenija

violeta.bulc@vibacom.si

www.vibacom.si; www.aktualno.biz

Povzetek

Naslednja evolutivna faza družbenega in gospodarskega razvoja temelji na uspešnosti optimalnega razvoja in manifestacije človeške ustvarjalnosti in inovativnosti. Pri tem igrajo pomembno vlogo vse faze osebnostnega razvoja ljudi od rojstva do zrelega obdobja. Vrtci, kot eden od deležnikov inovacijskega ekosistema, so poleg staršev prvi pri oblikovanju trajnostne zgodbe o uspehu. Kakšna je v resnici njihova vloga, katere vsebine so tiste, ki jih pri tej starosti lahko razvijemo? Na tem področju se odpira neizmeren poligon za ustvarjanje pogojev, ozaveščanja vlog in novih metod za razvoj človeške rase. Vsak korak šteje.

Ključne besede: evolutivna faza, osebnostni razvoj, inovacijski ekosistem

Družbena okolja so, kot živa narava, podvržena evolutivnemu razvoju. Izkušnje zadnjih stoletij kažejo, da za premik iz ene faze v drugo ni toliko pomembna komponenta časa, ampak sposobnost dojetanja novih paradig (absorpcijska sposobnost) in manifestacije potrebnih sprememb v prakso (izvedbeni načrti). Z drugimi besedami, družbena evolucija se odvija v prenosorazmerju z gostoto družbene zavesti.

Slika 1: Faze evolucijskega razvoja sistema

Različne evolucijske faze so imele tudi specifičen odnos do ljudi in vrednot. Tako v delavnem okolju, kjer se dodana vrednost ustvarja z obvladovanjem produktivnosti, prevladuje kot vrednota pridnost, delavnost. Simboli, ki v tej evolucijski fazi prevladujejo so vezani na fizično moč (mišice), na stroje in orodja (srp, kladivo, proizvodnja). Zato so tudi vsi podporni sistemi, vključno s šolskim, vzpodbujali razvoj teh zaželenih vrednot in lastnosti (pridnost, ubogljivost).

Naslednja evolucijska faza prvič poudari pomen človeka kot nosilca predlogov za izboljšavo procesov, ki so vodili do tržno pričakovane kakovosti. Slednja se je začela uveljavljati kot ključni vzvod dodane vrednosti, produktivnost pa je postala vstopni faktor poslovnega uspeha. S tem se razvije nova vrednota – znanje, simbolika javne komunikacije pa se preseli na nivo možganov, logike; pojmovanje ljudi kot »delavne sile« se nadgradi s »kadrovskim virom«. Ljudje postanejo enakovredni poslovni element ob boku finančnih in materialnih virov. Drugi evolucijski fazi se je hitro prilagodil gospodarski del, šolstvo in mnogi drugi podporni sistemi, pa so tu začeli zaostajati. Vse bolj je postalo jasno, da bo prav premik podpornih sistemov v smeri naprednejših evolucijskih faz ključen za trajnostni razvoj celotne družbe.

In evolucija izziva dalje. Danes je vse večji izziv za podjetja in ostale organizacije, da naredijo nov korak v razvoju – v misleče okolje. Tu pa pride do velikega zasuka v dojemaju struktur, vodenja in odnosov. Človek prvič postane neposredni vir za ustvarjanje dodane vrednosti, in sicer, kot nosilec inovativnosti. Simbolika pa se oblikuje okoli žarnice in podobnih elementov, ki žarijo, svetijo, prebijajo temo. S tem so bile izzvane številne oblike sodelovanja, vodenja, delovanja. Kot nova vrednota se pojavi ustvarjalnost, ljudi pa se tretira kot »človeški kapital«, ki naj bi se, glede na vložek, primerno oplajal.

Podsistemi (še posebej šolski) se tej novi potrebi ponovno niso prilagodili. Nasprotno, vzgojno-varstvene ustanove še naprej v večini primerov vztrajno pripravljajo otroke in mladino na delo v delavnih okoljih, kar predstavlja velik izziv (težave) za realni sektor, ki mora v zrelejših letih v ljudeh ponovno prebujati otroka v posameznikih/cah, ustvarjalni duh in sposobnost oblikovanja lastnega mnenja., prebujati željo po sodelovanju in soustvarjanju

Za razvoj in ozaveščanje človeka kot ustvarjalnega bitja je še posebej pomembna naslednja faza razvoja – ozaveščeno okolje. Tu človek polno deluje iz svojih vrednot in ključnih sposobnosti v obliki začasnih povezav (projektov) in neprestano izmenjavo vlog. V tej fazi prvič ne govorimo več o razvoju delavnih mest, ampak o razvoju človeka. Le-ta se dojema na nivoju 6 njemu lastnih kapitalov (fizični, intelektualni, čustveni, duhovni, socialni in energijski) in holističnemu/uravnoteženemu razvoju vseh navedenih.

InCo model inovacijskega prostor

(Intelektualna lastnina podjetja Vibacom)

Slika 2: InCo model inovacijskega prostora

V času razvoja InCo gibanja za inovativne preboje, ko smo ozavestili ključne deležnike inovacijskega ekosistema in vzpodbudili odprt dialog med njimi, smo še posebno pozornost posvetili mladini. Od vrtca pa do visokega šolstva. Splošna ugotovitev udeležencev delavnic in predstavnikov različnih nivojev šolskega sistema, vključno s predšolsko vzgojo, je bila, da velika večina šolskega sistema še vedno vzgaja otroke za delovanje v delavnih okoljih. Seveda izjeme potrjujejo pravilo, a tudi te sežejo v večini le do učečih okolij.

Posebno pohvalo v teh strukturah pa si vendarle zaslužijo slovenski vrtci, ki so najbližji vzgoji novih generacij - generacij ozaveščenih okolij. A kaj, ko otroci po zaključenem ustvarjanju v vrtcih vstopijo v rigidne in dolgočasne sisteme osnovnega in srednjega šolstva in mnogo že prebujenega, ponovno potlačijo v svoje nezavedno. Zato namenjam poseben poziv vsem, ki delujejo v vzgojno varstvenih organizacijah, da se zavedajo odgovornosti in vpliva, ki ga ima njihovo delo na razvoj skupnosti in države kot celote. Prebujanje

ustvarjalnosti, inovativnosti, kritičnega mišljenja, logičnega sklepanja, samozavesti in odprtega komuniciranja, so le nekatere prvine, ki jih vsakdo potrebuje za polno in celostno izpolnjeno življenje. Samo upam, da bomo dovolj modri in ozaveščeni, da bomo sisteme izobraževanj in vzgoje vztrajno prilagajali potrebam družbene in organizacijske evolucije. Odgovorno in drzno. S celostnega vidika in systemskega pristopa. Nenazadnje smo prav na začetku še ene večjih družbenih tranzicij. Več kot 400 let analitičnega pristopa v dojetju sveta, se premikamo v vse bolj systemsko razmišljanje in iskanje celostnih rešitev na izzive našega časa. Bo vzgojno izobraževalni sistem proaktivni del te evolucije?